

IX.Z-učivo na období 15.-19.2.2021-12.týden DV

IX.Z český jazyk, učivo na období 15. - 19.2. 2021:

SLOVESA – určování kategorií

Co jsou slovesa?

Slovesa (verba) jsou v pořadí pátým slovním druhem a jistě se nám na první pohled budou zdát složitá. Ale nesmíme se jich zaleknout! Slovesa je třeba bezchybně ovládat, protože tvoří základ české věty – v každé české plnohodnotné větě musí být přítomno sloveso, např.: *Petra se **směje.**, **Prší.**, **Venku se rozednilo.*** apod. Slovesa zpravidla vyjadřují děj/činnosti – něco se někomu děje, někdo něco dělá. Může se jednat o:

- **stav** (*ležím, stojím, čtu*),
- **změnu stavu** (*budím se, mládnou, rostu*).

Mluvnické kategorie sloves

Slovesa jsou řazena mezi tzv. ohebné slovní druhy (stejně jako podstatná a přídavná jména, zájmena a číslovky). Jediným rozdílem je, že tyto vyjmenované slovní druhy se skloňují, ale u sloves tomuto jevu říkáme **časování** (slovesa časujeme).

Osoba a číslo

U sloves můžeme určit tři osoby v čísle jednotném a tři osoby v čísle množném podle toho, kdo se daného děje účastní a kdo je jeho původcem. Mluvnická kategorie osoby je velmi úzce spjata s kategorií čísla a vždy je musíme určovat společně.

osoba	číslo jednotné	příklad	číslo množné	příklad
1.	já	<i>hrají si / dělám</i>	my	<i>hrajeme si / děláme</i>
2.	ty	<i>hraješ si / děláš</i>	vy	<i>hrajete si / děláte</i>
3.	on/ona/ono	<i>hraje si / dělá</i>	oni/ony/ona	<i>hrají si / dělají</i>

Čas

U sloves můžeme rozlišit tři různé časy podle toho, kdy se daná událost, činnost, děj odehrává. Rozlišujeme čas **přítomný, minulý a budoucí**.

Slovesný vid

Mluvnická kategorie vidu vyjadřuje, zda je děj dokončený nebo nedokončený / ohraničený nebo neohraničený. Rozlišujeme dva vidy, a to dokonavý a nedokonavý.

Vid nedokonavý

Označuje děj, který není ohraničený. Pomůže nám, že pokud se jedná o sloveso nedokonavé, můžeme si při tvorbě budoucího času přidat tvar slovesa být, lze si říci *budu*.

Např. *padá – bude padat, čte – bude číst, píše – bude psát* apod.

Jedná se zpravidla o děj, který může dále pokračovat. Pamatujte si, že vid nedokonavý vyjadřuje děj „nedokonaný“, tzn. neskončený; děj může být opakován – např. *píše (teď)*, ještě nedopsal a může v psaní pokračovat. Nedokonavá slovesa mohou vyjadřovat minulost (*četl, zpíval, prosil*), přítomnost (*čte, zpívá, prosí*) či budoucnost (*budu číst, ponesu, budu zpívat*).

Vid dokonavý

Označuje děj, který je časově nějak ohraničený, je ukončen. Slovesa v tomto vidu nemohou vyjadřovat přítomnost, ale pouze minulost (*dočetl jsem*) nebo budoucnost (*dočtu*). Je to děj, který se děje nebo bude dít jednou a nebude se opakovat. Budoucí tvar těchto slov **nelze** vytvořit tak, že před sloveso přidáme tvar slova být – *budu, budeš* apod.

Např. *dočtu – nelze říci budu dočíst, zazpívám – nelze říci budu zazpívat* apod.

Slovesný rod

U podstatných jmen jsme se naučili rozlišovat jmenný rod – rod střední, ženský a mužský. U sloves ale nehovoříme o rodě jmenném, ale o **rodě slovesném**, proto pozor na záměnu. Je nutné tyto rody rozlišovat podle toho, o jaký slovní druh se jedná. Pro pochopení slovesného rodu je nutné mít alespoň základní znalosti o větných členech, minimálně o podmětu a přísudku. Na základě toho rozlišujeme dva slovesné rody:

Rod činný	Rod trpný
<p>Vyjadřuje to, že sám podmět něco činí/dělá.</p> <p>Např.: <i>Petra píše do soutěže.</i> – Petra něco dělá (sám podmět něco činí/dělá).</p>	<p>Vyjadřuje to, že podmět sám nic nedělá/nečiní, ale naopak mu něco dělá/činí někdo jiný. Můžeme si zde pomoci následujícím příkladem: podmět zde něco dělá, ale trpí činy někoho jiného (proto trpný rod).</p> <p>Rod trpný je vyjádřen zvláštním tvarem, kterému říkáme přičestí trpné. Je zpravidla zakončeno na –n (-na/-no/-ni/-ny), např. <i>překvapen, uzdraven, zavřen, zastaven</i> apod., nebo na –t (-ta/-to/-ti/-ty), např.: <i>ukryt, bit, rozbit</i> apod.).</p> <p>Např. <i>Petře bylo napsáno, že se soutěže nezúčastní.</i> (Petra sama nic nenapsala – sama nic nedělala, ale bylo jí napsáno, napsal jí někdo jiný).</p>
<p>příklad:</p> <p><i>Dělníci postavili dům.</i> Podmětem je slovo <i>dělníci</i> - oni sami něco dělali/činili (postavili dům).</p>	<p><i>Dům byl postaven dělníky.</i> Podmětem je slovo <i>dům</i> - dům sám nic neudělal / nic nečinil; dělníci postavili dům (dům nečinil, ale trpěl na sobě stavění dělníků).</p>

Vyber slovesa, u kterých jsou správně určeny mluvnické kategorie.
Vybarvi je.

umývali

3. os., č.

hraj

2. os., č.

věnujeme

1. os., č. j.

založili

1. os., č. j.

kropí

3. os., č. j.

jede

2. os., č. j.

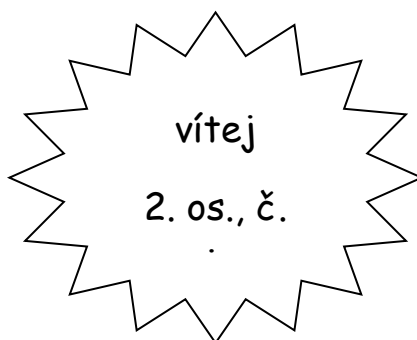
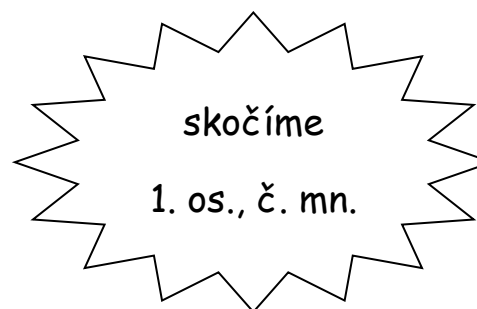
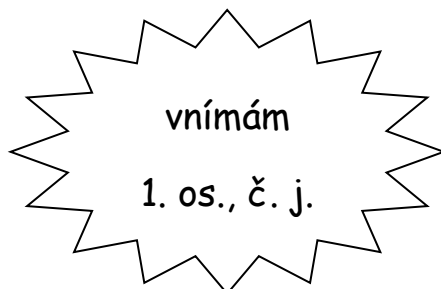
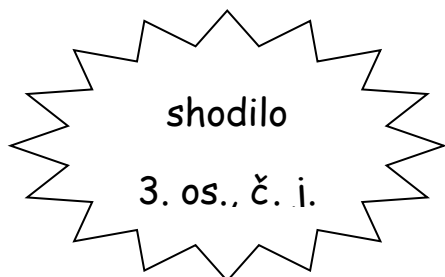
nakoupíme

1. os., č.

zapišeme

3. os., č.

Nasadily 3.
os., č. mn.

V textu podtrhni všechna slovesa. Je jich celkem 13.

Píšu dopis svému synovi. Dnes večer půjdeme do kina. Letos o prázdninách nikam nepojedeme. Já už tam nechodím. Hledáte vedoucího? Kdo to zvoní? Půjdeš se zítra vykoupat do rybníka? Až budeš odcházet, zamkni za sebou dveře. Počkej na mě, až se obléknu. Včera jsme si prohlíželi fotografie z letní dovolené.

Zeleně podtrhni všechna slovesa, která jsou v přítomném čase.

plavu, zpíval, píšeme, vařili jste, odpočívám, budete číst, myslíme, běžel, staví, bude chodit, půjde, sázíš, vím, zamyslel se, pekla, smažíte, strkat, dělá

Rozhodni a napiš, zda jsou slovesa v přítomném (P), minulém (M) nebo budoucím (B) čase.

spím _____ budete psát _____
 chodili _____ pojeděš _____
 budu vědět _____ učíš se _____
 zvonilo _____ ptal se _____
 prší _____ vidíte _____
 sněžilo _____ slyší _____

Napiš zadaná slovesa ve všech časech v 1. osobě č. jednotného – JÁ

	Přítomný čas	Minulý čas	Budoucí čas
kupovat	<i>kupuji</i>	<i>kupoval jsem</i>	<i>budu kupovat</i>
prosit			
jít			
běhat			
objevovat			
žít			
malovat			

Napiš pět libovolných vět a vlnovkou v nich podtrhni slovesa.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Najděte ve čtyřsměrce co nejvíce sloves a vypište je.

U	S	E	D	Í	M	Š	E	Š	E	Č	Í
T	Í	A	P	E	R	E	M	E	Í	V	V
Í	Ž	L	N	A	U	Č	Í	Š	Ř	I	A
K	O	Ě	A	L	D	Ě	N	S	A	D	T
A	L	T	D	O	Č	T	O	U	V	Ě	S
J	U	E	A	L	S	E	N	A	Z	L	O
Í	X	L	T	Á	S	P	U	D	U	B	P

Utvoř věty na zadaná slovesa. Každá věta se bude skládat alespoň ze šesti slov.

Chtěli

Musíme

Vařila

Všimli jsme si

Napiš slovesa podle zadaných kritérií vždy v přítomném čase.

trhat – 1. os. j. č. _____

mluvit – 3. os. množ. č. _____

psát – 3. os. j. č. _____

chodit – 1. os. j. č. _____

skákat – 1. os. množ. č. _____

zlobit – 3. os. j. č. _____

pít – 2. os. j. č. _____

být – 2. os. množ. č. _____

Vyhledejte slovesa a určete jejich osobu, číslo a čas.

krásný

běžela

maluji

hračka

větrný

větrá

malování

lyžujete

stavělo

jsem

dvě

učíš se

učený

učenlivý

<i>SLOVESO</i>	<i>OSOBA</i>	<i>ČÍSLO</i>	<i>ČAS</i>

Napiš slovesa opačného významu (protiklady).

bdít – _____

pracovat – _____

nudit se – _____

spravovat – _____

odejít – _____

utíkat – _____

hladověť – _____

ležet – _____

LITERATURA

Ucho – Jan Procházka – str. 46 – čítanka

Úkol : Ukázku přečti a odpověz na otázky

1. Co to bylo vlastně „ucho“ v této povídce ?
2. Který režisér natočil stejnojmenný film ?

Kdo chytá v žitě – Salinger – str. 52 - čítanka

Úkol : Ukázku přečti a odpověz na otázky

1. Jak se nazývá forma vyprávění této ukázky ?
2. Kdo to byl HOLDEN ?

Ruský jazyk

Úkol : Slovíčka přepiš do slovníku, najdi si na PC výslovnost a slovíčka se nauč !
Slovníky budete předkládat ke kontrole po nástupu do školy !

SLOVÍČKA - zvířata

змея	had
козёл	koza
корова	kráva
кот	kočka
лев	lev
лошадь	kůň
медведь	medvěd
муравей	mravenec
муха	moucha
насекомые	hmyz
обезьяна	opice
овца	ovce
птица	pták
пчела	včela
рыба	ryba
свинья	svině, prase
слон	slon
собака	pes

SLOVÍČKA - barvy

белый	bílý
голубой	modrý
жёлтый	žlutý, žloutkově žlutý
зелёный	zelený
коричневый	hnědý
красный	červený, rudý
оранжевый	oranžový
розоватый	růžový
серый	šedý
фиолетовый	fialový
чёрный	černý

IX.Z angličtina, učivo na období 15.-19.2. 2021:

1) Anglicky odpovězte na otázky ve cvičení č. 1/str. 34:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2) Přečtěte si článek na straně 34/cv. 2. Pokud narazíte na slovíčka, která neznáte, vyhledejte si jejich české překlady.

3) Stručně, v několika větách, napište, o čem článek je:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4) Přečtěte si žlutý rámeček na straně 35/cv. 4 a udělejte si výpisku do sešitu. Nové výrazy se naučte.

5) Přečtete si otázky ve cvičení č. 5 a pro sebe si je přeložte. Pokud narazíte na slovíčka, která neznáte, vyhledejte si jejich české překlady.

6) Podobně postupujte i ve cvičení č. 6/str. 35.

Úkoly pošlete na můj e-mail nebo přineste následující týden do školy.

sarka.fajkosova@zskladnoparizska.cz

IX.Z matematika, učivo na období 15.-19.2. 2021:

- 1) Prostudujte si v učebnici strany 83 a 84.
Přímá úměrnost – zvláštní případ lineární funkce
- 2) Prostudujte si stranu 85 v učebnici. Zaměřte se zejména na řešený příklad.
Grafické řešení soustavy rovnic

IX.Z fyzika, učivo na období 15.-19.2. 2021:

Pohyb měsíců kolem planet

Měsíc, též přirozený satelit či přirozená družice (zastarale trabant nebo souputník) je kosmické těleso přirozeného původu pohybující se po oběžné dráze kolem jiného (většího) vesmírného tělesa, kterým může být planeta, trpasličí planeta nebo planetka.

V naší Sluneční soustavě bylo dosud objeveno přinejmenším 182 měsíců (173 obíhá kolem planet, 9 kolem trpasličích planet) a předpokládá se, že také kolem planet jiných hvězd obíhá mnoho dalších. Typicky velcí plynní obři mívají rozsáhlý systém měsíců. Merkur a Venuše nemají žádné měsíce, Země jeden velký měsíc, Mars dva drobné měsíce.

Pluto – nyní již zařazované mezi trpasličí planety – má velkého souputníka zvaného Charon (takže systém Pluto–Charon je občas považován za dvojplanetu) a čtyři malé měsíce.

U většiny měsíců se předpokládá, že se zformovaly v počátcích vývoje sluneční soustavy v téže části smršťujícího se protoplanetárního disku jako jejich planeta. Většina měsíců ve Sluneční soustavě má vzhledem ke své planetě vázanou rotaci; otáčí se k ní tedy stále stejnou stranou. Výjimkou naopak je Saturnův měsíc Hyperion, který rotuje chaoticky díky působení vnějších vlivů.

Největšími měsíci ve sluneční soustavě (většími než 3000 km v průměru) jsou pozemský Měsíc, Jupiterovy galileovské měsíce Io, Europa, Ganymed a Callisto, Saturnův měsíc Titan a Neptunem zachycený měsíc Triton.

Planety si své měsíce přitahují gravitační silou.

Pracovní list:

- 1) Co je to měsíc?
- 2) Kolik měsíců bylo objeveno v naší sluneční soustavě?
- 3) Co znamená pojem vázaná rotace?
- 4) Jaké planety sluneční soustavy nemají měsíce?
- 5) Vyjmenujte planety sluneční soustavy. (V pořadí podle vzdálenosti od Slunce)

IX.Z přírodopis, učivo na období 15.-19.2. 2021:

Výpisky do sešitu (stručně, nejdůležitější informace):

ČTVRTOHORY (před 1,8 mil. let–trvá dodnes) – éra člověka

Čtvrtohory jsou ze všech geologických dob zatím **nejkratší**. Dělí se na **starší čtvrtohory** (pleistocén) a **mladší čtvrtohory** (holocén). Starší čtvrtohory trvaly téměř celé toto období (1,79 milionu let), mladší čtvrtohory jen posledních asi 10 000 let.

Ve **starších čtvrtohorách** se **podnebí několikrát změnilo**. Střídal se doby **ledové** a **meziledové**.

V dobách **meziledových** dosahovaly teploty dnešního stavu. V dobách **ledových** bylo oproti dnešku mnohem chladněji, přibývaly pevninské a horské ledovce. Na severní polokouli celou severní Ameriku, Asii a Evropu až po naši severní hranici s Polskem pokrýval několik set metrů až kilometrů mocný **pevninský ledovec**, který v **dobách meziledových roztával** a ustupoval k severu.

Horniny ve čtvrtohorách **silně zvětrávaly**. Tvořily se nejmladší pevninské i mořské **usazené horniny**. Hlavní pevninské usazeniny jsou ledovcového, jezerního, říčního a větrného původu. Jsou to různé **hlíny** a **půdy**, **spraše**, **sutě**, **šterky** a **písky**. Dnes pokrývají velkou část světových pevnin.

Značné podnebné změny v dobách ledových a meziledových měly zásadní vliv na **složení** a **rozšíření rostlin** a **živočichů** včetně člověka. Způsobovaly jejich stěhování mezi severem a jihem.

Mezi typické živočichy čtvrtohor patří **savci**, např. **mamuti**, **srstnatí nosorožci**, **medvědi**, **vlci**, **lišky**, **jeleni**, **losi** a **sobi**. Zachovalé zbytky organismů ve vrstvách **z dob meziledových** dokládají **shodu** tehdejších rostlin a živočichů **se současnými**. Podobně jako před miliony let, mnohé druhy vymíraly a jiné se objevovaly. Vývoj člověka dospěl až k **současnému člověku** (*Homo sapiens sapiens*), který se naučil využívat přírodní zdroje ke svému prospěchu. V současné době hledá řešení rozumného, trvale udržitelného rozvoje, aby mohl žít v souladu s přírodou.

Shrnutí **DĚJINY ZEMĚ** (OPAKOVÁNÍ):

V nejstarším období vývoje se mladá Země **srazila s obrovským kosmickým tělesem**. V důsledku srážky se do oběžné dráhy Země vyrazilo velké množství hmoty, ze které se postupně zformoval **Měsíc** (asi před 4,5 miliardami let).

Chladnutí Země bylo provázeno **únikem vodních par** a **plynů** z magmatické taveniny. V gravitačním poli Země vznikla **prvotní atmosféra**.

Prvotní atmosféra byla **horká** a **plná jedovatých plynů**, které **neumožňovaly vznik a rozvoj života** na povrchu nebo nad povrchem Země. Atmosféra byla také ovlivňována velkým množstvím slunečního **tepelného** a **UV-záření**.

PRAHORY (před 3,8–2,5 mld. let)

V **prahorách** z magmatické taveniny utuhly **první horniny** a vytvořily **původní prapevninu**. Ta se až **mnohem později** začala podle zlomů v zemské kůře **rozpadat** na **prvotní světadíly**, tvarem velmi odlišné od dnešních.

STAROHORY (před 2,5 mld. let–590 mil. let)

Ze starohor známe již mnoho **usazených hornin**.

Během starohor značně **vzrostla produkce kyslíku**, a začala tak probíhat **oxidace kovů v horninách**. **Na dně moří** se ukládaly vzniklé oxidy – **železné** a **manganové rudy**. Teprve po těchto procesech se **zvyšovalo množství kyslíku** také v **atmosféře**. Vznikla v ní **ozonová vrstva**. Na konci starohor se množství kyslíku v atmosféře přibližovalo dnešnímu stavu. Pozvolna tak vznikaly **podmínky pro rozšíření života z vody i na souš**.

PRVOHORY (před 590–250 mil. let) – éra trilobitů

Prvohory trvaly přibližně **340 milionů let**. Toto časové období rozdělujeme na **starší prvohory** a **mladší prvohory**.

DRUHOHORY (před 250–66 mil. let) – éra dinosaurů

Druhohory se dělí na tři časová období: **trias**, **juru** a **křídú**. Období druhohor trvalo přibližně 184 milionů let.

Na začátku druhohor byly všechny kontinenty stále spojeny v **prapevninu – Pangeu**. **Během druhohor** začal její rozpad na **jednotlivé světadíly**. **Ve vnitrozemí** vládly zpočátku **pouštní podmínky – bylo zde velmi teplo a sucho**. V pobřežních oblastech rostly **pralesy**.

Významnější vrásnění začalo až **na konci druhohor**, proto se bez přeměn zachovaly mohutné vrstvy **usazených hornin**, zejména **vápenců** a **dolomitů**. Ty dnes v Evropě tvoří např. Julské Alpy (na území Slovinska a Itálie) a Dolomity (v Itálii).

TŘETIHORY (před 66–1,8 mil. let) – éra savců

Třetihory trvaly zhruba **64 miliony let**, dělíme je na třetihory **starší** (paleogén) a **mladší** (neogén).

V třetihorách pokračovaly **změny v rozmístění oceánů a kontinentů**, na jejich konci byly již uspořádány jako dnes.

V třetihorách **vyvrcholilo alpínsko-himálajské vrásnění**, které vytvořilo dnešní podobu hlavních pohoří v Evropě (např. Alpy, Karpaty), v Asii (např. Kavkaz, Himálaj) a v Severní i Jižní Americe (např. Kordillery, Andy).

Pracovní list:

- 1) Charakterizujte jednotlivá období nejdůležitějšími body, které jsou pro ně charakteristické.
- 2) Jaká období se střídala v období čtvrtohor?
- 3) Co patřilo mezi typické živočichy čtvrtohor?
- 4) K jakému procesu docházelo u hornin v době čtvrtohor?
- 5) Kam dospěl ve čtvrtohorách vývoj člověka?

IX.Z chemie, učivo na období 15.-19.2. 2021:

Chemické složení organismů – učebnice s. 69 – 70

Od dnešní hodiny se budeme věnovat novému oddílu učiva – jsou to přírodní látky. V této úvodní hodině se seznámíme, jaké je chemické složení organismů a co jsou to tzv. biogenní prvky. V závěru hodiny odpovíte na několik otázek, abyste si ověřili, jak učivu rozumíte.

Učebnice s. 69/ zelený graf – rozdělení

Chemické složení organismů – základ živé hmoty tvoří přírodní látky, můžeme je rozdělit do 4 skupin:

1. Cukry (sacharidy)
2. Tuky (lipidy)
3. Bílkovina (proteiny)
4. Nukleové kyseliny

Kromě organických látek jsou nezbytnou součástí organismů i látky anorganické – zejména voda. Tvoří největší podíl lidského těla, je nezbytná pro život, protože v ní probíhají chemické procesy, které zajišťují většinu životních funkcí organismu.

Prohlédni si obrázek lidské postavy na s. 69, jaké je rozložení jednotlivých látek

Biogenní prvky – jsou obsažené ve sloučeninách, které tvoří těla organismů, dělíme je na:

1. Makrobiogenní prvky – tvoří 99 % hmotnosti v tělech organismů – uhlík, vodík, kyslík, dusík, síra, fosfor. Nacházejí se ve všech formách života, jsou nezbytné pro tvorbu látek. V menším množství se vyskytují sodík, draslík, hořčík, vápník a chlor.
2. Mikrobiogenní prvky – vyskytují se v nepatrném množství, ale pro činnost organismu jsou nezbytné – fluor, zinek, selen, jod, křemík, železo.

Úkoly k opakování – vypracujte písemně:

1. Ke všem zmíněným makrobiogenním a mikrobiogenním prvkům napište chemické značky.
2. Které základní organické látky tvoří živou hmotu?
3. Která sloučenina je v organizmech zastoupena nejvíce?

IX.Z zeměpis, učivo na období 15.-19.2. 2021:

Téma: OPAKOVÁNÍ – SVĚTOVÝ TRH A MEZINÁRODNÍ OBCHOD, POLITICKÁ MAPA DNEŠNÍHO SVĚTA

Úkol: pracuj s učebnicí, bude známkováno

1. Doplň chybějící text:

Mezinárodní obchod je směna, a práv mezi státy.

Dovoz služeb a zboží na území státu označujeme jako

Naopak je objem zboží a služeb, které stát vyvází.

2. Uveď příklad státu, který splňuje následující podmínky:

a) demokratický stát, konstituční monarchie

b) prezidentská republika, federace

c) svrchovaný stát, národní stát

d) autokratický stát, absolutistická monarchie

3. Utvoř správné trojice pojmů:

1. OSN a) euro A. vojenské seskupení

2. EU b) Rada bezpečnosti B. ekonomické a politické seskupení

3. NATO c) Severoatlantická aliance C. celosvětový mír

IX.Z dějepis, učivo na období 15.-19.2. 2021:

Do školního sešitu:

Po skončení druhé světové války se obnovila ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA. Zmenšila se její rozloha o Podkarpatskou Rus (připadla SSSR). Z republiky a pohraničí byli odsunuti Němci. K velkým změnám došlo v hospodářství.

Průmyslové podniky nad 500 zaměstnanců byly ZNÁRODNĚNY. Zemědělství prodělalo pozemkovou reformu.

Roku 1946 zvítězili ve volbách **komunisté**. Definitivně se dostali k moci po únorovém převratu v roce 1948 na celých 40 let = byl zaveden **totalitní komunistický režim**.

Československo přerušilo vazby se západní Evropou a připoutalo se k Sovětskému svazu. Ve státě rozhodovala komunistická strana. Lidé přišli o většinu práv a svobod. Mnoho z nich se rozhodlo pro emigraci.

Květen 1948 schválení NOVÉ ÚSTAVY a konání PARLAMENTNÍCH VOLEB. Byl předložen pouze jeden volební lístek – jedna volební strana.

Po únoru 1948 byly znárodněny další závody a firmy nad 50 zaměstnanců. Vlastníky se stal stát, řídil výrobu a začal plánovat tzv. PĚTILETKY. Plánování na pět let dopředu. Postupně došlo k likvidaci soukromých řemeslníků a živnostníků, obchodníků.

Od roku 1949 vznikala jednotná zemědělská družstva – JZD, ta měla za úkol likvidaci soukromě hospodařících zemědělců. Pokud sedláci odmítali vstoupit do těchto družstev, byli k tomu nuceni násilím. Museli odvádět nepřiměřeně vysoké dodávky masa, obilí a dalších produktů.

VŠE PO VZORU SSSR = kolektivizace probíhala do konce 50. let. Lidé se postupně začali smiřovat s tímto způsobem hospodaření.

KOMUNISTÉ začali lidi zastrašovat a likvidovat, pokud projevovali jiné politické názory. Zatýkali je, věznili. Ti, kteří i nadále stáli za svými myšlenkami a názory, byli často propuštěni. Byli pro ně zřizovány tzv. tábory nucených prací. Jako výstraha bylo vymyšleno několik politických procesů s údajnými nepříteli státu – NEKOMUNISTY, DIPLOMATY, NOVINÁŘI, KNĚŽÍMI. Často byli odsuzováni i letci, kteří bojovali v zahraničních jednotkách. Byli krutě vyslýcháni, mučeni, bylo vyhrožováno ostatním členům rodiny.

Jedním z nejsledovanějších procesů 50. let byl PROCES S POSLANKYŇÍ NÁRODNÍHO SHROMÁŽDĚNÍ Dr. MILADOU HORÁKOVOU.

Na vládu se přicházely žádosti o milost z celého světa. V červnu 1950 byla POPRAVENA.

Padesátá léta byla nejhorším obdobím KOMUNISTICKÉ VLÁDY.

Komunisté tvrdě zasahovali proti církvi. Mnoho kněží nemohlo vykonávat své povolání.

IX.Z výchova k občanství, učivo na období 15.-19.2. 2021:

Zopakuj si: učebnice str. 38 - 40 (Trh výrobků a služeb)

Úspory, úvěry – str. 41-44

Pokud nám v měsíčním rozpočtu zůstanou nevyužité peníze, můžeme je spořit nebo investovat. Tyto 2 možnosti se liší svou výnosností (jaký úrok nám vklad přinese), rizikem (výnos získáme nebo o částku přijdeme), likviditou (jak rychle můžeme mít prostředky k dispozici).

Možnosti uložení financí – **běžný účet**: peníze máme hned k dispozici, nízký výnos

spořicí účet nebo tzv. termínované vklady: vyšší úroková sazba, peníze nejsou rychle k dispozici

Pokud potřebujeme velkou finanční částku např. na auto, můžeme si peníze půjčit, vzít si úvěr. Musíme počítat s tím, že musíme navíc zaplatit i úroky. Dále si musíme zvážit, zda jsme schopni splácet půjčku, jakou část můžeme splácet měsíčně, vybíráme instituci za nejvýhodnějších podmínek.

Úrok – je obecně různě vysoká částka poskytovaná za půjčku. Je to částka, kterou dostaneme, pokud ukládáme peníze u banky (v bance peníze půjčujeme) nebo kterou zaplatíme bance, v případě, kdy banka půjčuje nám.

Úroková sazba (míra) – vyjadřuje, v % jakou částku bude úrok činit

Výše úroku je dána objemem zapůjčených peněz

Lichva znamená, že někdo půjčuje peníze za příliš vysoký úrok (je to soukromá osoba) a u nás je to trestný čin.

Banky: v ČR je centrální (emisní) banka ČNB, která vykonává dohled nad obchodními bankami. Obchodní banky přijímají vklady (pasivní operace) a poskytují úvěry (aktivní operace). Vedou bankovní účty, poskytují internetové bankovníctví, výběry z bankomatů, bezhotovostní platby.

Úkol – doplň přímo sem:

- 1) Co lze dělat s penězi, které nám zůstanou z měsíčního rozpočtu?
- 2) Jaké 2 základní druhy účtů poskytují banky?
- 3) Na co si člověk bere úvěr? (uved' 2 příklady)
- 4) V jakých jednotkách se vyjadřuje úroková sazba?
- 5) Jak se jmenuje banka, která dohlíží v ČR na ostatní banky?

